VAMMAISFOORUMI
Vammaisjärjestöjen yhteinen ääni

Eduskunta
Työ- ja tasa-arvoasiain valiokunta
tyv@eduskunta.fi

ASIA Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta, työttömyysturvalain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä työsopimuslain 13 luvun 6 §:n muuttamisesta ja 1 luvun 4 §:n väliaikaisesta muuttamisesta (HE 209/2016 vp)

Vammaisfoorumi on 30 valtakunnallisen vammaisjärjestön yhteistyöjärjestö, joka jäsenjärjestöjensä kautta edustaa noin 320 000 vammaista ja pitkäaikaissairasta henkilöä. Vammaisfoorumi ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa Työ- ja tasa-arvoasiain valiokunnalle em. asiassa ja lausuu kunnioittaen seuraavaa.

Kokeilu

Vammaisfoorumin kanta on, että lakiesityksen mukainen soveltuvuuden arvioimiseksi järjestettävä lyhytkestoinen työkokeilu voi todennäköisesti hyödyttää vammaisia ja osatyökykyisiä henkilöitä, joilla on riittävää osaamista, mutta joiden työkyvyn selvittämiseksi työkokeilu on syytä järjestää. Työkokeilu voi edesauttaa niitä ammattiin valmistuneita vammaisia nuoria, jotka ovat pudonneet nyt voimassaolevan työkokeilun ulkopuolelle. Uudesta työkokeilun muodosta on syytä sen voimaan tultua tiedottaa sekä työnhakijoille että työnantajille ymmärrettävässä ja kaikkien saavutettavissa olevassa muodossa.

Pidämme myös kannatettavana sitä, että kokeiluiden käyttöä seurataan siten, että seurannan perusteella on mahdollista selvittää myös syyt joiden takia kokeilut eivät mahdollisesti ole johtaneet työsuhteeseen.

Vammaisfoorumin näkemyksen mukaan on hyvä, että laissa (§ 10) säilyy maininta siitä, että työkokeilun sopimuksen purkaminen ei saa perustua laissa kiellettyyn syrjintäperusteeseen tai muuhun epäasialliseen syyhyn.

Palkkatuki

Hallituksen esityksen mukaan valtion rahoittaman ansiopäivärahan perusosan, peruspäivärahan ja työmarkkinatuen käyttömahdollisuutta laajennettaisiin palkkatuen ja starttirahan rahoittamiseen. Vammaisjärjestöt ovat kannattaneet aktiivista työllisyyspolitiikkaa ja esitys vastaa siten vammaisjärjestöjen näkemyksiä.

Esitys koskee työttömyysetuusmäärärahoilla rahoitettavaa palkkatukea. Vammaisfoorumi muistuttaa, että palkkatukia myönnetään myös työkyvyttömyyseläkettä saaville vammaisille. Palkkatuen tulee olla saatavilla näille vammaisille myös jatkossa.

Hallituksen esityksessä esitetään muutettavaksi palkkatuen määrää kiinteistä prosenteista `enintään prosentiksi´. Perusteluissa tosin todetaan, että kun määrärahat sallivat, tukiprosentti olisi enimmäismääräinen. Lisäksi lain perusteluissa todetaan, että palkkatuelle talousarviossa asetettava enimmäismäärä asettaa palkkatuelle katon ja ohjaa todennäköisesti palkkatukea nykyistä voimakkaammin matalapalkkaisille aloille ja osa-aikaisiin palkkatukipaikkoihin. *Vammaisfoorumi katsoo, että tämä ei vammaisten näkökulmasta olisi hyvä suuntaus. Esitys ei tue koulutettujen, mutta ilman työkokemusta olevien palkkatukikelpoisten vammaisten mahdollisuutta työllistyä koulutustaan vastaaviin työtehtäviin. Vammaisfoorumi ei usko, että palkkatukeen esitetyt muutokset tulisivat johtamaan lain perusteluissa esitettyyn arvioon esityksen vaikutuksista palkkatuetun työn volyymin kasvuun.*

Palkkatuen määrää määrittelee kuitenkin edelleen vuosittainen talousarvio. Valtion talousarvio on esittämässä jälleen ensi vuodelle vähemmän työllisyysmäärärahoja kuin tälle vuodelle. Vuoden 2015 alusta voimaan tulleen lakimuutoksen myötä vammaisten henkilöiden palkkatukitukiprosentti laski edellisen kerran ja nyt riskinä on, että esitetyn muutoksen myötä ei ylletä edes 50 %:iin palkkauskustannuksista. Muutokset heikentävät palkkatuen ennakoitavuutta, ts. työnantajan näkökulmasta tärkeintä tietoa eli palkkatukiprosentin määrää on vaikea ennakoida. Käytännöt ovat vaihdelleet jo tähän mennessä suuresti eri puolilla maata. Nyt esitetyt muutokset eivät tuo tähän ennakoitavuuteen toivottuja muutoksia.

Vammaisfoorumi muistuttaa, että vammaisten ihmisten kohdalla palkkatuki ei välttämättä milloinkaan yllä 50 prosenttiin palkkauskustannuksista. Vammaisfoorumi ry esittää, että hallitus varautuu lisäämään palkkatukeen ja starttirahaan kohdennettuja työllisyysmäärärahoja ensi vuoden lisäbudjeteissa määrärahojen riittävyyden takaamiseksi myös vammaisten henkilöiden palkkatukityöllistämiseen.

Lopuksi Vammaisfoorumi toteaa, että

- työvoimaviranomaisilla ei ole välineitä arvioida vammaisen tai osakykyisen henkilön tuottavuuden alenemaa. Vammaisen henkilön kohdalla tulisikin palkkatuki nähdä ensisijaisesti rekrytointitukena ja näkökulmana tulisi olla pitkäaikaistyöttömyyden ehkäisy.
- YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan sopimuksen hengessä positiivisena erityiskohteluna palkkatuki tulisi myöntää vammaisille nuorille myös lyhytkestoisiin kesätöihin ilman työttömäksi työnhakijaksi hakeutumista. Vammaisilla nuorilla on muita ikäisiään vähemmän työkokemuksia kesätöistä. Tämä heikentää heidän mahdollisuuksiaan tulevaisuuden työmarkkinoilla.

Helsingissä, 17.11.2016

VAMMAISFOORUMI RY

Kalle Könkkölä
puheenjohtaja

Ilona Toljamo
varapuheenjohtaja